

SOCIALE KWETSBAARHEID VAN OUDEREN

Prof. dr. Anja Machielse
Financiele uitbuiting ouderen
Gouda, 23 juni 2026

uh Universiteit voor Humanistiek

1

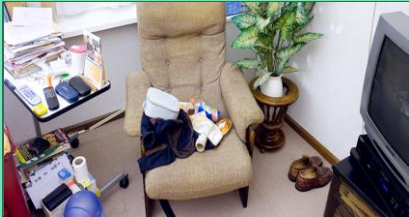

uh Universiteit voor Humanistiek

Onderwerpen

- Behoeftte aan sociale relaties
- Wat is eenzaamheid?
- Achtergrond van eenzaamheid
- Ouderen en eenzaamheid
- Kwetsbaar voor misbruik

2

Sociale behoeften

3

Elk mens heeft behoefte aan een aantal blijvende, positieve relaties

4

Relaties dragen bij
aan onze identiteit

5

Wij 'zijn' in de blik van de ander

6

Sociale
integratie

7

“

‘Erkenning’ en ‘erbij horen’ zijn nodig om ons te handhaven in alle soorten sociale verbanden, zoals familieverbanden, het sociale leven, werksituaties, instituties, politieke organisaties en overheidssystemen.

- Clemens Sedmak

8

Sociale steun

9

10

Eenzaamheid

U
Universiteit
voor
Humanistiek

11

De aanwezige relaties voldoen niet aan
iemand's wensen en behoeften
(in aantal of kwaliteit)

12

Emotionele eenzaamheid

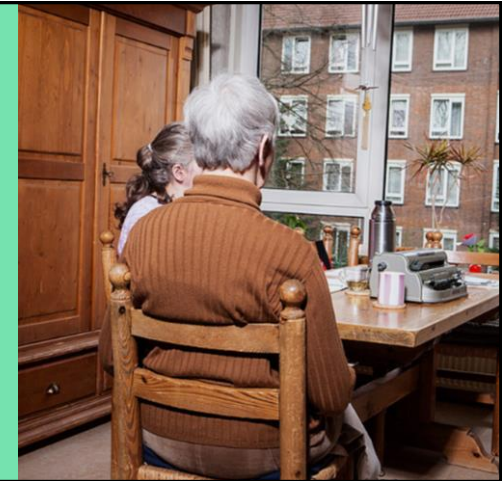
Gemis aan een hechte
relatie

13

Sociale eenzaamheid

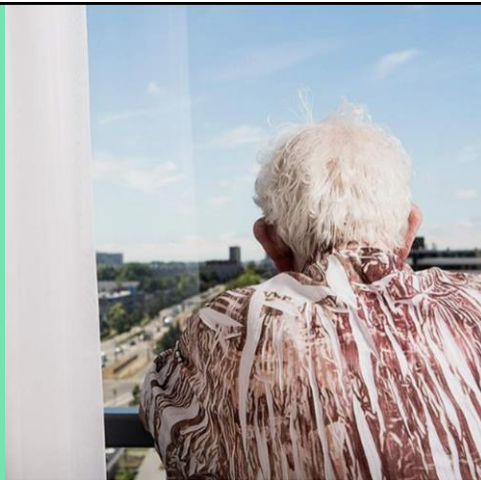
Gemis aan een breder
netwerk met vrienden
en kennissen

14

Existentiële eenzaamheid

Gemis aan sociale
insluiting, erkenning of
zingeving

15

Sociaal isolement

Een situatie van
feitelijke afzondering

16

UvA
Universiteit
voor
Humanistiek

Achtergronden

17

Persoonlijke factoren

Ingrijpende
gebeurtenissen of
omstandigheden

18

Maatschappelijke factoren

- Individualisering
- Secularisering

19

Technologische factoren

- Social media
- Internet

20

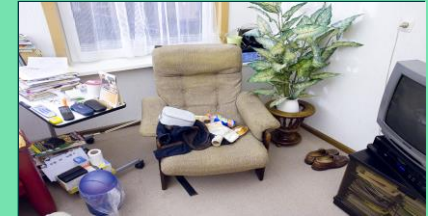

Sociale relaties

- Zakelijker
- Meer instrumenteel
- Minder stabiel
- 'Bubbels'

21

Ouderen en eenzaamheid

22

Langer thuis

Vaker alleenstaand
Zelfstandig wonend

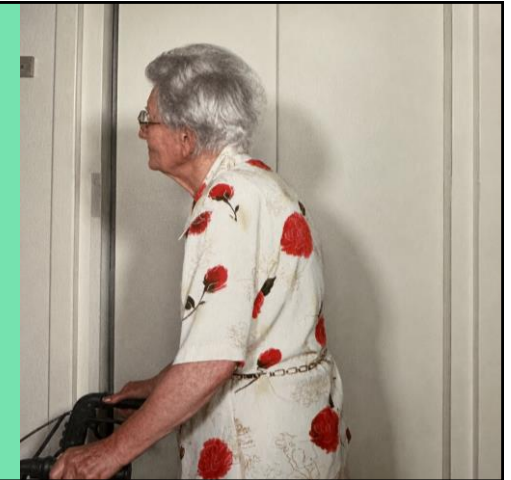
- 92% v/d 75-plussers
- 60-75% v/d 90-plussers

23

Verlies

- Netwerk
- Gezondheid
- Zelfstandigheid
- Sociale rol

24

Levensvragen

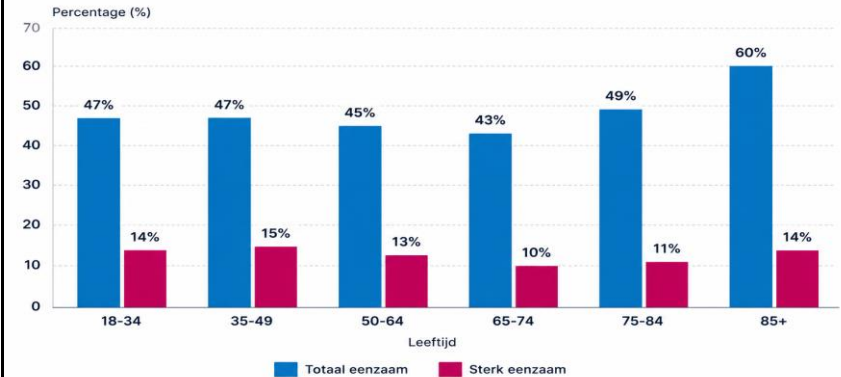
- Kwetsbaar
- Afhankelijk
- Overbodig
- Eenzaamheid

25

Eenzaamheid naar leeftijd 2024

Percentage mensen dat zich eenzaam voelt

26

Financiële kwetsbaarheid

U
Universiteit
voor
Humanistiek

27

Financieel misbruik

- 3% van alle 65-plussers
- 30.000 -100.000 ouderen per jaar

28

Daders (meestal)

- Bekenden
- Naasten
- Mantelzorgers
- Professionals
- Vrijwilligers

29

Daders (bij eenzaamheid)

- (Relatief) onbekenden
- 'Nieuwe' vrienden
- 'Foute' vrienden

30

Voorbeelden

U
Universiteit
voor
Humanistiek

31

Vrouw, 79 jaar, weduwe

Echtgenoot 20 jaar
geleden overleden.
Dochters wonen ver weg,
contact niet goed.

Raakt bevriend met
mevrouw van de
(particuliere)
maaltijddienst.

Maaltijddienst dreigt te
stoppen vanwege
financiële problemen.

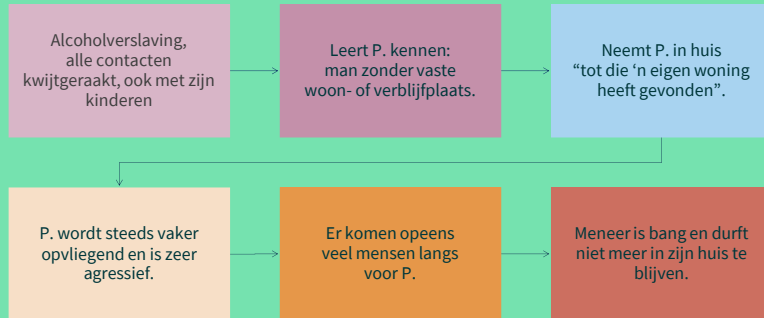
Mevrouw geeft groot
geldbedrag om
maaltijddienst te
ondersteunen.

Mevrouw van de
maaltijddienst nooit
meer gezien.

Heel veel
geld kwijt.

32

Man, 67 jaar, gescheiden

33

Echtpaar, 78 en 81 jaar

34

'Stille' problematiek

35

Sociale risico's

- Klein/geen sociaal netwerk
- Niet kritisch op (nieuwe) contacten

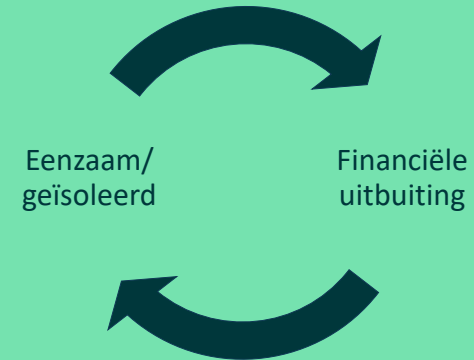

36

Zorgmijdend gedrag

- Afhankelijk van de 'dader'
- Loyaal tegenover de 'dader'
- Angst voor represailles
- Angst om (weer) alleen achter te blijven
- Schuldgevoelens
- Schaamte over situatie/eigen onvermogen

37

38

Conclusies

- **BEREIK:** signaleren van 'stille' problematiek
- **SAMENWERKING:** diverse partijen (formeel en informeel)
- **CONTACT:** via 'niet beladen' praktische problemen
- **DESKUNDIGHEID:** kennis van overlevingsstrategieën

39

Dank voor jullie aandacht!

✉ a.machielse@uvh.nl
 in Anja Machielse
 🏠 www.anjamachielse.nl

uvh Universiteit
voor
Humanistiek

40